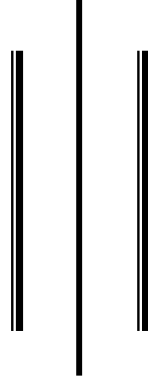
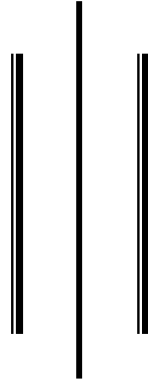

पुष्कर लोहनीका कथाहरूको अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय
नेपाली केन्द्रीय विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको
दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि
प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

रामप्रसाद पाण्डेय
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
कीर्तिपुर, काठमाडौं

२०६७

शोधनिर्देशकको मन्तव्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौँ पत्रको प्रयोजन परिपूर्तिका निम्ति पुष्कर लोहनीका कथाहरूको अध्ययन शीर्षकको शोधपत्र रामप्रसाद पाण्डेयले मेरो निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । कथाहरूको अध्ययन र विश्लेषण निकै चुनौतीको विषय हो । मेहनत साथ तयार पारिएको यस शोधकार्यबाट म सन्तुष्ट छु । यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभाग समक्ष पेश गर्न सिफारिस गर्दछु ।

.....
(उपप्रा. नेत्रमणि सुवेदी)
शोधनिर्देशक
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रि.वि.कीर्तिपुर

मिति : २०६७/०९/११

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
नेपाली केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

स्वीकृतिपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभागका छात्र रामप्रसाद पाण्डेयले स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्ष, दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि तयार पार्नुभएको पुष्कर लोहनीका कथाहरूको अध्ययन शीर्षकको शोधपत्र सोही प्रयोजनका लागि स्वीकृत गरिएको छ ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

१. प्रा. राजेन्द्र सुवेदी
(विभागीय प्रमुख)
२. उपप्रा. नेत्रमणि सुवेदी
(शोधनिर्देशक)
३. उपप्रा. भोलानाथ ओझा
(बाह्य परीक्षक)

मिति : २०६७/०९/१६

कृतज्ञताज्ञापन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, नेपाली केन्द्रीय विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्ष दसौं पत्रको प्रयोजनका निम्ति प्रस्तुत गरिएको 'पुष्कर लोहनीका कथाहरूको अध्ययन' शीर्षकको शोधपत्र आदरणीय गुरु उपप्रा. नेत्रमणि सुवेदीको कुशल निर्देशनमा तयार पारेको हुँ । शीर्षक चयनदेखि अन्त्यसम्म नै आफ्नो कार्यगत व्यस्तताबाट समय मिलाएर आवश्यक सरसल्लाह, सुझाव एवम् उद्देश्यमूलक जानकारी शोधपत्रको निरीक्षण, परिमार्जन तथा शुद्धीकरण गरिदिनुहुने आदरणीय गुरु उपप्रा. नेत्रमणि सुवेदीप्रति हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु । प्रस्तुत शोधपत्र तयार पार्नका लागि आवश्यक सल्लाह दिनुहुने नेपाली केन्द्रीय विभागका आदरणीय गुरु प्रा. राजेन्द्र सुवेदी, रामेश्वर अर्याल, मीरा प्रधानप्रति म हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । यसैगरी प्रस्तुत शोधपत्र तयार गर्दा सम्बन्धित विषयप्रति सल्लाह र सुझाव दिनुहुने लेखक पुष्कर लोहनीप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

प्रस्तुत शोधपत्र लेखनका लागि आवश्यक पुस्तकालयीय सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने केन्द्रीय पुस्तकालय, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, कीर्तिपुर तथा उच्च शिक्षा आर्जनमा प्रेरित र सहयोग गरी उचित वातावरण निर्माण गरिदिनुहुने मातापिता, दाजु-भाउजू, बहिनी, छोरा छोरीहरू र समय उपलब्ध गराईदिने आदर्श विद्या आश्रम इङ्गलिस बोर्डिङ स्कुल, तम्घास-१, गुल्मीप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । यसैगरी प्रस्तुत शोधपत्र तयार गर्न उत्प्रेरणा दिइरहने कुलराज मरासिनी, गणेश मरासिनी, पदम न्यौपाने, विष्णुप्रसाद पाण्डेयप्रति हृदयदेखि नै आभार प्रकट गर्दछु । सङ्कलित सामग्रीहरू सुरक्षितपूर्वक टङ्कण गरिदिनु हुने 'जी' कम्प्युटरप्रति पनि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा म प्रस्तुत शोधपत्र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सविनय अनुरोध सहित नेपाली केन्द्रीय विभाग, कीर्तिपुर समक्ष पेश गर्दछु ।

मिति : २०६७/९/११

.....

रामप्रसाद पाण्डेय
नेपाली केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

विषयसूची

	पृष्ठ
परिच्छेद एक	
zfwkqsfj kl/ro	१-४
१.१ विषयपरिचय	१
१.२ शोधप्रयोजन	१
१.३ समस्याकथन	१
१.४ शोधकार्यका उद्देश्यहरू	१
१.५ पूर्वकार्यको विवरण	२
१.६ शोधकार्यको औचित्य, महत्त्व र उपयोगिता	३
१.७ शोधकार्यको सीमाङ्कन	३
१.८ शोधविधि	४
१.९ शोधपत्रको रूपरेखा	४
दोस्रो परिच्छेद	
k'is/ nfxglsfj kl/ro	५-१५
२.१ जीवनीगत परिचय	५
२.१.१ वंशपरम्परा	५
२.१.२ जन्म र जन्मस्थान	५
२.१.३ बाल्यकाल	५
२.१.४ शिक्षा-दीक्षा	६
२.१.५ विवाह, दाम्पत्य जीवन र सन्तान	७
२.१.६ पारिवारिक स्थिति	८
२.१.७ आर्थिक स्थिति	८
२.१.८ बसोबास र आजीविका	८
२.१.९ भ्रमण	९
२.१.१० व्यक्तिगत रुचि र स्वभाव	९
२.१.११ साहित्य सृजनाका लागि प्रेरणा र प्रभाव	१०
२.१.१२ सृजनाको प्रारम्भ र प्रकाशनको थालनी	१०
२.१.१३ जीवनदर्शन र साहित्यिक मान्यता	११
२.१.१४ पुस्तक तथा पत्रपत्रिकाको सम्पादनमा संलग्नता	१२
२.२ व्यक्तित्वगत परिचय	१२
२.२.१ शारीरिक व्यक्तित्व	१२
२.२.२ व्यक्तित्वका विभिन्न पक्षहरू	१२
२.२.२.१ सामाजिक व्यक्तित्व	१३
२.२.२.२ प्राध्यापक व्यक्तित्व	१३
२.२.२.३ साहित्यकार व्यक्तित्व	१३
२.२.२.३.१ कवि व्यक्तित्व	१४
२.२.२.३.२ कथाकार व्यक्तित्व	१४
२.२.२.३.३ समालोचक व्यक्तित्व	१५
२.२.२.३.४ सम्पादक व्यक्तित्व	१५

तेस्रो परिच्छेद

k'is/ n'fɪxglsfɪ syfofɪqf / r/0flj efhg

१६-२२

३.१	पृष्ठभूमि	१६
३.२	चरणविभाजन	१७
	३.२.१ पहिलो चरण (२०१६-२०३० सम्म)	१८
	३.२.२ दोस्रो चरण (२०३१- वर्तमानसम्म)	१९
३.३	चरणगत प्रवृत्तिहरू	२०
	३.३.१ प्रथम चरणका प्रवृत्तिहरू	२०
	३.३.२ दोस्रो चरणका प्रवृत्तिहरू	२१
३.४	निष्कर्ष	२२

चौथो परिच्छेद

k'is/ n'fɪxglsf syfxɔsfɪ lj Znɪɪf0f

२३-६०

४.१	सामान्य परिचय	२३
४.२	चिसो चूल्हो, तातो खरानी कथा	२३
४.३	मैनबत्ती र मुखुण्डो कथा	२५
४.४	मुतको न्यानो कथा	२७
४.५	चेतन मन अचेतन विचार कथा	२९
४.६	मर्छ, जन्मन्छ एउटा मान्छे- विरोधाभासमा कथा	३१
४.७	लहर फुस्किएको अवस्थामा कथा	३३
४.८	गुजुल्टो कथा	३५
४.९	ओभेल परेको छायाँ कथा	३७
४.१०	भेलभित्रको फोका कथा	३९
४.११	फर्सीको भोल कथा	४१
४.१२	मौन कथा	४३
४.१३	उत्तेजित म्वाइँ कथा	४४
४.१४	मेरो राजा कथा	४६
४.१५	डरभित्रको स्वरूप कथा	४८
४.१६	उत्तेजित घेरा कथा	५०
४.१७	साभ्ना गुफा कथा	५२
४.१८	आफ्नै रगत कथा	५४
४.१९	कपडाका भुम्राहरू कथा	५६
४.२०	कुथुङ्ग्रीको विश्लेषण	५८

पाँचौ परिच्छेद

pk; x'f/ j'f lgisif{

६१-६३

परिशिष्ट

शोधनायकसँग लिइएको अन्तर्वार्ता

६४-६५

सन्दर्भग्रन्थसूची

६६-६७